

สรุปเข้ม

ภาษาไทย ป.๓

สำหรับทบทวนและเตรียมตัวสอบแบบเร่งรัด

- ◆ สรุปเนื้อหาที่สำคัญแต่ละบท
- ◆ ข้อสอบประจำบท
- ◆ ข้อสอบปลายภาค
- ◆ พร้อมเฉลย

ฝ่ายวิชาการ สำนักพิมพ์ฟิสิกส์เซ็นเตอร์

สรุปฉบับ ภาษาไทย ป.๓

เขียนโดย ฝ่ายวิชาการ สำนักพิมพ์ฟิลิกส์เซ็นเตอร์

ISBN (E-book) 2026-0618-0080-7

จำหน่ายอีบุ๊ก มิถุนายน 2569

ราคา 68 บาท

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับเพิ่มเติม) พ.ศ. 2558

เนื้อหา รูปเล่ม และภาพประกอบในหนังสือเล่มนี้เป็นลิขสิทธิ์ของสำนักพิมพ์ฟิลิกส์เซ็นเตอร์
ห้ามคัดลอก ยกเว้นได้รับอนุญาต

บรรณาธิการ กวียา เนาวประทีป

ปก/รูปเล่ม ฝ่ายศิลปกรรม สำนักพิมพ์ฟิลิกส์เซ็นเตอร์

จัดทำโดย

พจก. สำนักพิมพ์ฟิลิกส์เซ็นเตอร์

เลขที่ 45 ซอยจรัญสุนทวงศ์ 40 ถนนจรัญสุนทวงศ์

แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพฯ 10700

โทรศัพท์ : 0-2433-7755-7 โทรสาร : 0-2433-7703

จัดจำหน่ายในรูปแบบสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์โดย

บริษัท เกรท มีเดีย เอเจนซี จำกัด

85 ซอยบรมราชชนนี 75 แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ 10170

โทร. 0-2433-7755-7, 086-330-6425

คำนำ

หนังสือ **สรุปเข้ม ภาษาไทย** ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ เล่มนี้ ผู้เขียนได้เรียบเรียงขึ้นตามหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชุด ภาษาเพื่อชีวิต **ภาษาพาที** และ **วรรณคดีลำนํ้า** โดยการสรุปเนื้อหาสาระของแต่ละบทไว้อย่างกระชับและครบถ้วน ทำให้ง่ายต่อการอ่านทบทวนและทำความเข้าใจในระยะเวลาอันจำกัด เพื่อเป็นคู่มือให้นักเรียนใช้ในการเตรียมตัวสอบ ในแต่ละบทมีกิจกรรมและแบบทดสอบไว้ให้นักเรียนได้ฝึกทำเพื่อเป็นการทบทวนความรู้ความเข้าใจ และประเมินตนเอง โดยมีเฉลยไว้ให้ตรวจสอบความถูกต้องในตอนท้ายของเล่มด้วย

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนและผู้สนใจได้เป็นอย่างดีอีกเล่มหนึ่ง

ด้วยความปรารถนาดี

ฝ่ายวิชาการ สำนักพิมพ์พิสิลิกส์เซ็นเตอร์

สารบัญ

ภาษาพาที

บทที่ ๑	ปฏิบัติการสายลับจ้าว	๘
	กิจกรรมที่ ๑	๑๐
	กิจกรรมที่ ๒	๑๒
	แบบทดสอบ บทที่ ๑	๑๓
บทที่ ๒	แต่เด็กชื่อไว้	๑๕
	กิจกรรมที่ ๑	๑๗
	กิจกรรมที่ ๒	๑๙
	แบบทดสอบ บทที่ ๒	๒๐
บทที่ ๓	ป่านี่มีคุณ	๒๒
	กิจกรรมที่ ๑	๒๔
	กิจกรรมที่ ๒	๒๗
	แบบทดสอบ บทที่ ๓	๒๘
บทที่ ๔	อาหารดี ชีวิตมีสุข	๓๑
	กิจกรรมที่ ๑	๓๓
	กิจกรรมที่ ๒	๓๗
	แบบทดสอบ บทที่ ๔	๓๘
บทที่ ๕	ทำดี...อย่าห่วงไหว	๔๑
	กิจกรรมที่ ๑	๔๓

	กิจกรรมที่ ๒	๔๕
	แบบทดสอบ บทที่ ๕	๔๖
บทที่ ๖	พลังงานคือชีวิต	๔๙
	กิจกรรมที่ ๑	๕๑
	กิจกรรมที่ ๒	๕๒
	แบบทดสอบ บทที่ ๖	๕๔
บทที่ ๗	ความฝันเป็นจริงได้	๕๘
	กิจกรรมที่ ๑	๖๐
	กิจกรรมที่ ๒	๖๒
	แบบทดสอบ บทที่ ๗	๖๓
บทที่ ๘	ภูมิภาษาไทยของเรา	๖๖
	กิจกรรมที่ ๑	๖๘
	กิจกรรมที่ ๒	๗๐
	แบบทดสอบ บทที่ ๘	๗๑
บทที่ ๙	คิดไป รู้ไป	๗๓
	กิจกรรมที่ ๑	๗๕
	กิจกรรมที่ ๒	๗๘
	แบบทดสอบ บทที่ ๙	๗๘
บทที่ ๑๐	นอกเมือง...ในกรุง	๘๑
	กิจกรรมที่ ๑	๘๔
	กิจกรรมที่ ๒	๘๖
	แบบทดสอบ บทที่ ๑๐	๘๘

บทที่ ๑๑	ส่งข่าว...เล่าเรื่อง	๘๙
	กิจกรรมที่ ๑	๙๑
	กิจกรรมที่ ๒	๙๕
	แบบทดสอบ บทที่ ๑๑	๙๖
บทที่ ๑๒	ประชาธิปไตยใบเล็ก	๙๘
	กิจกรรมที่ ๑	๑๐๐
	กิจกรรมที่ ๒	๑๐๓
	แบบทดสอบ บทที่ ๑๒	๑๐๔
บทที่ ๑๓	ของดีในตำบล	๑๐๖
	กิจกรรมที่ ๑	๑๐๘
	กิจกรรมที่ ๒	๑๑๑
	แบบทดสอบ บทที่ ๑๓	๑๑๒
บทที่ ๑๔	ธรรมชาติเจ้าเอย	๑๑๔
	กิจกรรมที่ ๑	๑๑๗
	กิจกรรมที่ ๒	๑๑๙
	แบบทดสอบ บทที่ ๑๔	๑๒๐
บทที่ ๑๕	เล่นคำทาย	๑๒๒
	กิจกรรมที่ ๑	๑๒๔
	กิจกรรมที่ ๒	๑๒๗
	แบบทดสอบ บทที่ ๑๕	๑๒๘
บทที่ ๑๖	บันทึกความหลัง	๑๓๐
	กิจกรรมที่ ๑	๑๓๒
	กิจกรรมที่ ๒	๑๓๕
	แบบทดสอบ บทที่ ๑๖	๑๓๖

วรรณคดีลำนํ้า

บทที่ ๑	กระต่ายไม่ตื่นตูม	๑๓๘
	กิจกรรมที่ ๑	๑๓๙
	กิจกรรมที่ ๒	๑๔๑
บทที่ ๒	แม่ไก่อยู่ในตะกร้า	๑๔๒
	กิจกรรมที่ ๑	๑๔๕
	กิจกรรมที่ ๒	๑๔๖
บทที่ ๓	เด็กเอ๋ยเด็กน้อย	๑๔๗
	กิจกรรมที่ ๑	๑๕๐
	กิจกรรมที่ ๒	๑๕๑
บทที่ ๔	ลูกแกะของซาฟิยะห์	๑๕๒
	กิจกรรมที่ ๑	๑๕๕
	กิจกรรมที่ ๒	๑๕๖
บทที่ ๕	กาเหว่าที่กลางกรุง	๑๕๗
	กิจกรรมที่ ๑	๑๕๙
	กิจกรรมที่ ๒	๑๖๑
บทที่ ๖	ธนูตกไม้กับเจ้าชายน้อย	๑๖๒
	กิจกรรมที่ ๑	๑๖๘
	กิจกรรมที่ ๒	๑๖๙
แนวข้อสอบปลายภาคเรียน ชุดที่ ๑		๑๗๐
แนวข้อสอบปลายภาคเรียน ชุดที่ ๒		๑๗๗
เฉลย		๑๘๖

สาระสำคัญ

๑. “ปฏิบัติการสายลับจิ๋ว” กล่าวถึงการแบ่งกลุ่มกันทำงานของเด็ก ๒ กลุ่ม แม้พวกเขาจะมีการประชุมและวางแผนกันก่อน แต่ผลของการทำงานก็ยังแตกต่างกันกลุ่มหนึ่งทำงานสำเร็จ แต่อีกกลุ่มหนึ่งทำงานไม่สำเร็จ แต่อย่างไรก็ตามพวกเขาก็ตั้งใจทำงานกันอย่างเต็มที่แล้ว เพียงแต่วิธีการเท่านั้นที่แตกต่างกัน
๒. ทบทวนพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์
๓. พยัญชนะ ท

จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถ

๑. ตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
๒. อธิบายเรื่องพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ในภาษาไทยได้ถูกต้อง
๓. อธิบายลักษณะของการอ่านออกเสียงคำที่มีพยัญชนะ ท ได้ถูกต้อง
๔. ตอบคำถามเกี่ยวกับหลักภาษาไทยและการใช้ภาษาในบทเรียนได้ถูกต้อง

๑. เนื้อเรื่อง

เด็กชายหญิง ๒ กลุ่ม คือ *กลุ่มมดแดง* นำโดยหัวหน้าหนู และ *กลุ่มมดดำ* นำโดยหัวหน้าเปี๊ยะ พวกเขามีการประชุมกันในลานวัดเพื่อร่วมปฏิบัติการตามหาหมาลายจุดผูกโบสีชมพูของหนูติดที่ที่หายไปเมื่อเย็นวาน

เด็กทั้ง ๒ กลุ่มต่างแยกย้ายกันไปวางแผนก่อนการปฏิบัติงานโดย *กลุ่มมดแดง* ร่วมกันวางแผน มีการยกมือเพื่อขอแสดงความคิดเห็น ไม่ส่งเสียงดัง ning ping เมื่อคนอื่นพูด และจดบันทึกข้อความพร้อมสรุปข้อตกลง ทบทวนจนเข้าใจแล้วจึงแยกย้ายกันไปปฏิบัติงานเป็นคู่ๆ ส่วน *กลุ่มมดดำ* ทุกคนมีความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานได้ในทันที หากไม่ติดกติกาก็ดำเนินการวางแผนก่อน ทุกคนส่งเสียงดังกลบความคิดเห็นของคนอื่น ต่างคนต่างพูด บางคนพยักหน้าหรือส่ายหน้าโดยไม่รู้ว่ารับหรือปฏิเสธความคิดเห็นของใคร จากนั้นก็แยกย้ายกันไปปฏิบัติงานเป็นกลุ่มบ้าง เป็นคู่บ้าง ไปคนเดียวบ้างแล้วแต่สมัครใจ

สายลับ *กลุ่มมดแดง* คู่หนึ่งพากันไปหาข้อมูลจากน้าหวานซึ่งเป็นนักร้องในร้านอาหาร กลับบ้านดึกมากแต่มีน้าชายสามไม้ไปรับ ก็ได้ความว่าน้าหวานได้ยินเสียงหมาร้อง แล้วก็มีคนมุงดูอะไรก็ไม่รู้ตรงที่ทิ้งขยะ ฝ่าย *กลุ่มมดดำ* พากันไปเช่าประตูบ้านสูงใหญ่ในกมายากลซึ่งกำลังซ่อมโยนลูกเหล็กอยู่จนสูงใหญ่ตกใจลูกเหล็กหล่นใส่ขาได้รับบาดเจ็บ พอสูงใหญ่มาเปิดประตู *กลุ่มมดดำ* ก็ถามถึงหมาจุดผูกโบสีชมพูด้วยน้ำเสียงห้วนๆ นอกจากสูงใหญ่จะบอกไม่รู้ไม่เห็นแล้วยังไล่เอาอีกด้วย *กลุ่มมดดำ* อีกกลุ่มหนึ่งก็ไปหาข่าวในตลาดต่างคนต่างแย่งเดินแซงกัน สายลับคนหนึ่งเดินซุ่มซำไปสะดุดก้อนหินจนล้มคะมำลงไปในกระຈาดขนมของป้าแจ่มทำให้ขนมตกกระຈาเกลื่อนกลาด *กลุ่มมดดำ* ยกมือไหว้แล้วพากันวิ่งหนีไป พอติ *กลุ่มมดแดง* คู่หนึ่งเดินผ่านมาจึงช่วยเก็บขนมใส่กระຈาดจนเรียบร้อย ป้าแจ่มขอบใจแล้วยังให้ขนมไปอีก ๑ ถุง แต่ *กลุ่มมดแดง* ขอฝากขนมไว้ก่อน เพราะต้องไปตามหาหมาจุดของเพื่อน ป้าแจ่มเลยถามว่าผูกโบสีชมพูด้วยไหม พอเด็กๆ บอกว่าใช่ ป้าแจ่มก็บอกว่า มันอยู่ที่บ้านของแก็เอง พวกหลานๆ ของแก็ไปพบมัน

ตกลงไปในถังขยะ เนื้อตัวสกปรกมอมแมม เลยจับมันไปอาบน้ำแล้วเลี้ยงไว้
กะว่าจะตามหาเจ้าของอยู่พอดี

ในที่สุดกลุ่มมดแดงก็ทำงานสำเร็จได้ทั้งหมดจตุรโกโบสซึมพุดไปคืนหนู
ดีดี ได้ทั้งขนมถุงใหญ่มาแบ่งกันกินรวมทั้งแบ่งให้กลุ่มมดดำกินด้วย ไม่มี
การเยาะเย้ยหรืออิจฉากันเพราะสายลับจิ้งจอกทุกคนได้ปฏิบัติตามกันอย่างเต็มที่
แล้ว เพียงแต่วิธีการเท่านั้นที่แตกต่างกัน

กิจกรรมที่ ๑ เขียนคำตอบลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

๑. บรรดาสายลับจิ้งจอกชุมนุมกันที่ไหน

ตอบ

๒. “ปฏิบัติการ” ที่พวกสายลับจิ้งจอกต้องร่วมมือกันทำคืออะไร

ตอบ

๓. ผู้เป็นหัวหน้าสายลับจิ้งจอกกลุ่มมดแดงคือใคร

ตอบ

๔. ผู้เป็นหัวหน้าสายลับจิ้งจอกกลุ่มมดดำคือใคร

ตอบ

๕. ก่อนที่สายลับจิ้งจอกทั้ง ๒ กลุ่มจะแยกย้ายกันไปปฏิบัติการ พวกเขาจะต้องทำ
อะไรก่อน

ตอบ

๖. “มีการวางแผน ยกมือแสดงความคิดเห็น ฟังผู้อื่นพูด มีการจดบันทึก สรุป
ข้อตกลง” เป็นพฤติกรรมของสายลับจิ้งจอกกลุ่มใด

ตอบ

๗. “ทุกคนมีท่าทางกระฉับกระเฉงกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงาน พอวางแผนเสร็จก็แยกย้ายกันไปเป็นคู่บ้าง เป็นกลุ่มบ้าง และไปเดี๋ยวบ้าง” เป็นพฤติกรรมของสายลับจิ๋วกลุ่มใด

ตอบ

๘. ในที่สุดสายลับจิ๋วกลุ่มใดได้ข้อมูลมากที่สุดและปฏิบัติการได้สำเร็จ

ตอบ

๙. จากข้อ ๘. การที่บรรดาสายลับจิ๋วกลุ่มนี้ปฏิบัติงานสำเร็จเพราะมีคุณสมบัติหลายอย่าง ได้แก่ มีความสุภาพ พุดจาไพเราะอ่อนหวาน มีน้ำใจ.....และมีอะไรอีก

ตอบ

๑๐. สายลับจิ๋วทั้งสองกลุ่มได้ปฏิบัติการอย่างเต็มที่แล้ว เพียงแต่กลุ่มหนึ่งทำสำเร็จ แต่อีกกลุ่มหนึ่งทำไม่สำเร็จเป็นเพราะอะไร

ตอบ

๒. หลักภาษาไทยและการใช้ภาษา

ทบทวนพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์

พยัญชนะในภาษาไทย มีทั้งหมด ๔๔ ตัว (ก ถึง ฮ) แบ่งออกเป็น อักษร

- ๓ หมู่ (ไตรยางศ์) คือ

อักษรกลาง ๙ ตัว ได้แก่ ก จ ฎ ฏ ด ต บ ป อ

อักษรสูง ๑๑ ตัว ได้แก่ ข ช ฉ ฐ ถ ผ ฝ ศ ช ส ห

อักษรต่ำ ๒๔ ตัว ได้แก่ ค ฅ ฆ ง ซ ฌ ญ ท ฒ ณ ท ธ น พ ฟ ภ ม ย ร

ล ว พ ฮ

สระในภาษาไทย มีทั้งหมด ๒๑ รูป ๓๒ เสียง แบ่งเป็น ๓ ชนิด คือ

๑. สระเดี่ยว มี ๑๘ เสียง ได้แก่ -ะ -า -ิ -ี -ึ -ู -เ -ะ -เ -แ -แ -โ -ะ

โ- -เ-ะ -อ -เ-ะ -เ-อ

๒. สระประสม มี ๖ เสียง ได้แก่ เ-าะ เ-ีย เ-ื่อ เ-ือ -วะ -ัว

๓. สระเกิน มี ๘ เสียง ได้แก่ -ำ -ไ- -เ- ฤ ฦ ฎ ฏ

วรรณยุกต์ในภาษาไทย มี ๔ รูป ๕ เสียง ได้แก่ เสียงสามัญ (ไม่มีรูป)
เสียงเอก (รูป ^ˊ) เสียงโท (รูป ^ˋ) เสียงตรี (รูป ^{ˊˋ}) เสียงจัตวา (รูป ^{ˊˋˊ})

พยัญชนะ ท

ท เมื่อเป็นพยัญชนะต้นจะออกเสียงได้ ๒ อย่าง คือ

๑. ออกเสียงเป็น ด เช่น บัณฑิต (อ่านว่า บัน-ติด), มณฑป (อ่านว่า มน-ดป) ฯลฯ

๒. ออกเสียงเป็น ท เช่น มณฑล (อ่านว่า มน-ทน), จัณฑาล (อ่านว่า จัน-ทาน) ฯลฯ

กิจกรรมที่ ๒ ชัด ✓ หน้าข้อความที่ถูก และชัด X หน้าข้อความที่ผิด

- ๑. พยัญชนะไทยมีทั้งหมด ๔๔ ตัว (ก ถึง ฮ) แบ่งเป็นอักษร ๓ หมู่ (ไตรยางศ์)
- ๒. อักษรกลางมี ๙ ตัว อักษรสูงมี ๑๐ ตัว และอักษรต่ำมี ๒๕ ตัว
- ๓. อักษรเดี่ยว คือ อักษรต่ำ ๑๐ ตัวที่ไม่มีเสียงคู่กับอักษรสูง
- ๔. พยัญชนะมีหน้าที่หลายอย่าง ได้แก่ เป็นพยัญชนะต้น เป็นตัวสะกด เป็นตัวการันต์ ฯลฯ
- ๕. สระในภาษาไทยมี ๒๑ รูป ๓๒ เสียง และมีตั้งแต่สระ ๑ รูปจนถึงสระ ๕ รูป
- ๖. สระในภาษาไทยแบ่งเป็น สระเดี่ยว (๑๔ เสียง) สระเกิน (๘ เสียง) และสระประสม (๖ เสียง)
- ๗. สระเกินเป็นสระที่มีเสียงเหมือนมีพยัญชนะท้าย อาทิ ไ- -เ- เหมือน อะ+ย, เ-ว เหมือน อะ+ว และ -ำ เหมือน อะ+ม

๔. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับสระ
- มีตั้งแต่รูปเดียวไปจนถึง ๔ รูป
 - มีทั้งสระเสียงสั้นและสระเสียงยาว
 - มีทั้งสระเดี่ยว สระเกิน และสระประสม
 - มีทั้งที่เขียนไว้หน้า หลัง บน และใต้พยัญชนะ
๕. สระในข้อใดที่ไม่มีคำใช้เลยในภาษาไทย
- สระเอียะ
 - สระเอือ
 - สระเอือะ
 - สระอัวะ
๖. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับวรรณยุกต์
- คำทุกคำในภาษาไทยต้องมีรูปวรรณยุกต์
 - คำทุกคำในภาษาไทยต้องมีเสียงวรรณยุกต์
 - วรรณยุกต์ (เสียงดนตรี) ในภาษาไทยมี ๔ รูป ๕ เสียง
 - คำแต่ละคำในภาษาไทยไม่จำเป็นต้องมีรูปและเสียงวรรณยุกต์ตรงกัน
๗. ข้อใดมิใช่องค์ประกอบที่สำคัญของคำ
- พยัญชนะต้น
 - สระ
 - วรรณยุกต์
 - ตัวการันต์
๘. คำในภาษาข้อใดไม่มีรูปวรรณยุกต์ใช้
- ภาษาจีน
 - ภาษาเขมร
 - ภาษาไทย
 - ภาษาบาลี
๙. คำในข้อใดที่ ท ออกเสียงเป็น ด ทุกคำ
- มณฑป บัณฑิต
 - มณฑล มณฑา
 - กุธนล บุณทริก
 - มณฑนา บัณฑิต
๑๐. คำในข้อใดที่ ท ออกเสียงเป็น ท ทุกคำ
- ทณฑสถาน บัณฑุ
 - กุธนที จัณฑาล
 - บิณฑบาต มณฑป
 - บัณฑิต มณฑา

สาระสำคัญ

๑. “แต่เด็กซื้อไว้” กล่าวถึงเด็กหญิงขามาซึ่งพร้อมทุกอย่างในสายตาของเพื่อนๆ คุณครู และผู้ใหญ่ที่ได้พบเห็น แต่อยู่มาวันหนึ่งความอยากได้ตุ๊กตาเพียงตัวเดียวทำให้เธอคิดที่จะยักยอกเงิน ความรู้สึกผิดจึงเกาะกินใจ ทำให้เธอเป็นทุกข์ตลอดทั้งวัน จนในที่สุดเธอก็ทนไม่ไหวจึงคิดที่จะนำเงินไปคืนคุณครู และสารภาพความผิด
๒. สาระเปลี่ยนรูปและสระลดรูป

จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถ

๑. ตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
๒. อธิบายลักษณะของคำที่ประสมด้วยสระเปลี่ยนรูปและสระลดรูปได้ถูกต้อง
๓. ยกตัวอย่างคำที่ประสมด้วยสระเปลี่ยนรูปและสระลดรูปได้ถูกต้อง
๔. ตอบคำถามเกี่ยวกับหลักภาษาไทยและการใช้ภาษาในบทเรียนได้ถูกต้อง

๑.

เนื้อเรื่อง

ขามาเป็นเด็กหญิงที่มีหน้าตาน่ารัก ไฉฉวมทางม้า กิยามารยาทสุภาพ เรียบร้อย พูดจาไพเราะ เรียนหนังสือเก่ง เป็นคนกล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็นแถมยังเป็นหัวหน้าห้องอีกด้วย ใครๆ ที่รู้จักขมาก็อยากให้ลูกหลานของตนเป็นเหมือนขามากินทั้งนั้น

วันนี้มีการประชุมเรื่องการทำกิจกรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ขามาได้เสนอความคิดที่จะนำขยะแห้งที่สามารถนำมารีไซเคิลได้ อาทิ กระดาษ ขวดพลาสติก ขวดแก้ว กระป๋องน้ำอัดลม มาขายเดือนละครั้ง แล้วเก็บเงินไว้ พอปลายปีก็นำเงินนั้นไปซื้ออุปกรณ์การเรียนให้โรงเรียนที่ขาดแคลน เพื่อนๆ ทุกคนเห็นดีด้วย ครูสุมนาจึงสรุปว่า ทุกวันศุกร์สุดท้ายของเดือนให้ทุกคนนำขยะมาจากบ้านมาขายกัน โดยครูสุมนาจะติดต่อร้านรับซื้อของเก่าให้เข้ามาซื้อขยะตอนเช้าก่อนโรงเรียนเข้า

กิจกรรมดังกล่าวเริ่มต้นด้วยดี พ่อค้าแม่ค้าตัวน้อยทั้งหลายพากันสนุกสนานเฮฮาไปกับการขายขยะ ขามาคอยจดบันทึกน้ำหนักขยะแต่ละประเภทโดยมีเพื่อนเป็นผู้ช่วยในการคิดเงิน

เรื่องนี้ควรจะผ่านไปด้วยดีถ้าวันหนึ่งขามาไม่ได้ไปเดินในศูนย์การค้า แล้วผ่านหน้าร้านตุ๊กตาก็พอดีที่กำลังลดราคาจากหลักพันกว่าบาทเหลือ ๒๐๐ บาท หมดเขตสิ้นเดือนนี้ ขามาอยากได้ขอให้แม่ซื้อให้ แต่แม่บอกว่า “เพิ่งจ่ายเงินซื้อหนังสือซึ่งเป็นของจำเป็นให้ขามาไปแล้ว หากขามาคิดว่าตุ๊กตาเป็นของจำเป็นก็ให้เก็บเงินซื้อเอง” ขามาอยากได้ตุ๊กตาดังนั้นมาก จนทำให้เธอคิดที่จะยักยอกเงินค่าขายขยะ ความคิดดีและความคิดชั่วของขามาสู้รบกันมาตลอดทาง ขามาเดินสะดุดก้อนหินล้มลงข้างพุ่มเข็มซึ่งมีก้อนอิฐอยู่ก้อนหนึ่ง เธอจึงหยิบเงิน ๒๐๐ บาทซุกไว้ใต้ก้อนอิฐนั้น เพื่อนๆ รีบวิ่งมาช่วยเธอและช่วยเก็บเงิน พอครูสุมนาทราบเรื่องก็ไม่ได้สนใจเงินในกล่องเลยว่ามันจะอยู่ครบหรือไม่ ทั้งยังปลอบขวัญขามาด้วยความเป็นห่วงว่า “ขวัญเอ๋ย ขวัญมา! ดีแล้วที่ไม่เจิบตรงไหน คนดีเทวดาคும்ครองอยู่แล้ว” ขามาถึงกับนิ่งอึ้งและคิดหนัก เธอได้เงินซื้อตุ๊กตาแล้ว แต่ทำไมไม่มีความสุขเลยใจมันร้อนคิดแต่ว่า

“คนขี้โกง น่าอาย เป็นหัวหน้าห้องเสียเปล่า กลับยักยอกเงินส่วนรวม” ความคิดนี้มันก้องอยู่ในสมองทำให้ชามาระวนกระวายใจไม่เป็นสุข

ในที่สุดชามาก็คิดได้เมื่อนึกถึงคำพูดของยายที่เคยสอนเธอว่า “ความชั่วทำง่าย...เพียงแค่อคิดจะทำก็มีสิ่งรอบตัวช่วยให้ทำได้สำเร็จ แต่ความดีนี้ทำยาก มักจะมีอุปสรรคมาขัดขวางตลอดทำให้เราเลิกล้มได้ง่ายๆ แต่ถ้าทำได้แล้วเราก็จะรักษาความเป็นคนดีไว้ได้” ชามาจึงคิดว่า แค้งไม่ทันข้ามวันสิ่งที่เธอทำลงไปมันทำให้เธอหาความสุขไม่ได้เลย ขนาดเธอเป็นเด็กโกงเงินเพียงเล็กน้อยยังทุกข์ขนาดนี้ ถ้าเป็นผู้ใหญ่ทุจริตจะทุกข์ทรมานขนาดไหน เมื่อคิดตกชามาจึงตั้งใจว่าเย็นนี้เธอจะกลับบ้านช้าหน่อยเพื่อนำเงินที่ยักยอกไว้ไปคืนครูสุมนาแล้วสารภาพความผิด “คนเราเมื่อกล้าทำแล้วต้องกล้ารับลิ”

กิจกรรมที่ ๑ เขียนคำตอบลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

๑. เด็กหญิงชามามีตำแหน่งใดในชั้นเรียน

ตอบ

๒. ชามาเสนอความคิดให้นำสิ่งใดไปขาย ได้เงินมาแล้วนำไปซื้ออุปกรณ์การเรียนให้โรงเรียนที่ขาดแคลน

ตอบ

๓. ความคิดที่ชามานำเสนอจะเป็นกิจกรรมที่กระทำกันในวันใด

ตอบ

๔. ชามาไปเดินศูนย์การค้า แล้วเกิดอยากได้สิ่งใด

ตอบ

๕. แม่ไม่ให้เงินชามาไปซื้อของที่เธออยากได้โดยให้เหตุผลว่าเพิ่งจ่ายเงินซื้ออะไรให้ชามาไปแล้ว

ตอบ

๖. ความอยากได้ของสิ่งนั้นทำให้ชามาคิดที่จะทำอะไร

ตอบ

๗. ขณะที่ขามาถือกล่องเงินเงินกลับห้องตามคำสั่งของคุณครูสุมนา เกิดอะไรขึ้นกับเธอ

ตอบ

๘. ขามายักยอกเงินในกล่องไว้ ๒๐๐ บาท โดยนำไปแอบซ่อนไว้ที่ใด

ตอบ

๙. คนที่ทำความผิดจะไม่มีความรู้สึกละอายใจอย่างไร

ตอบ

๑๐. ในที่สุดขามาก็คิดได้ เหตุที่จะกระทำความผิดเพราะนึกถึงคำสอนของใคร

ตอบ

๒. หลักภาษาไทยและการใช้ภาษา

สระเปลี่ยนรูป สระลดรูป

คำบางคำเมื่อพยัญชนะประสมกับสระแล้วมีตัวสะกด รูปสระอาจมีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นรูปสระอื่นหรือมีรูปสระบางรูปหายไปเลยก็มี ได้แก่

๑. สระอะ **-ะ** เมื่อมีตัวสะกดรูป **ะ** จะเปลี่ยนเป็นไม้ผัดหรือไม้หันอากาศ **ั** อาทิ รัก จัง กัด คั่น ตับ ฯลฯ

๒. สระอี **-ี** เมื่อมีตัวสะกดรูป **อ** จะหายไป เช่น ยึด ผิด สืบ ยืม ฯลฯ แต่ถ้าไม่มีตัวสะกดรูป **อ** ยังคงอยู่ อาทิ ลือ ถือ คือ ท้อ ชื้อ ฯลฯ

๓. สระเอะ **-ะ** เมื่อมีตัวสะกดรูป **ะ** จะเปลี่ยนเป็นไม้ไต่คู้ **ั้** อาทิ เล็ก เต็ง เห็น เก็บ เร็ว ฯลฯ

๔. สระเอะ **-ะ** เมื่อมีตัวสะกดรูป **ะ** จะเปลี่ยนเป็นไม้ไต่คู้ **ั้** อาทิ แข็ง แกร็น แสบ แผลว ฯลฯ

๕. สระเออ **-เอ** เมื่อมีตัวสะกดจะมี ๓ ลักษณะ คือ

๑. คงรูป **-เอ** อยู่ (มีเพียง ๒ คำ) คือ เทอญ เทอม

๒. เมื่อ **ย** สะกดรูป **อ** จะหายไป อาทิ เหย เลย เคย เปรย เอ่ย ฯลฯ

๓. รูป อ จะเปลี่ยนเป็นพินทุอิ ๐ อาทิ เลิก เปิง เกิด เติน ฯลฯ
๖. สระเอาะ ๑-ะ เมื่อมีตัวสะกดรูป ๑-ะ จะเปลี่ยนเป็น ๑-อ อาทิ ช็อก ล็อก บล็อก ฯลฯ แต่จะมีคำพิเศษอยู่คำหนึ่งที่มีการเปลี่ยนรูป ๑-ะ เป็นไม้ไต่คู้ ๘ คือ ก็ (มาจากคำว่า เกาะ)
๗. สระโอะ ๑-ะ เมื่อมีตัวสะกดรูป ๑-ะ จะหายไป อาทิ รก ลด จง ดบบน ฯลฯ
๘. สระอัว ๑-ัว เมื่อมีตัวสะกดรูป ๑ จะหายไป อาทิ บวก กวน รวบ สวม รวย ฯลฯ

กิจกรรมที่ ๒ ชิต ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้อง และชิต X หน้าข้อความที่ผิด

- ๑. คำบางคำเมื่อพยัญชนะประสมกับสระบางตัวแล้ว สระตัวนั้นยังคงรูปให้เห็นอยู่
- ๒. คำบางคำเมื่อพยัญชนะประสมกับสระบางตัวแล้ว รูปสระบางรูปจะหายไป หรือสระบางรูปก็หายไปหมดเลย
- ๓. สระในภาษาไทยมีทั้งสระคงรูป สระเปลี่ยนรูป และสระลดรูป
- ๔. สระอะ เมื่อประสมกับพยัญชนะต้นแล้วมีตัวสะกดรูป ๑ จะเปลี่ยนเป็น ๑ ทันที
- ๕. สระในภาษาไทยมีทั้งสระคงรูป สระลดรูป และสระเปลี่ยนรูป
- ๖. สระเอาะ และ สระแอะ เมื่อประสมกับพยัญชนะต้นแล้วมีตัวสะกดรูป ๑ จะเปลี่ยนเป็นรูป ๘
- ๗. คำที่ประสมกับสระเออแล้วมีตัวสะกดจะมีทั้งที่ยังคงรูป รูป อ หายไป (หากมี ย สะกด) หรือรูป อ เปลี่ยนเป็น ๐ ก็ได้
- ๘. มี สระ ๑-ะ เพียงเสียงเดียวที่หากมีตัวสะกดแล้วรูปสระจะหายไปหมดและเปลี่ยนเป็น ๑-อ และ ๘
- ๙. สระลดรูปมีหลายเสียง ได้แก่ สระแอะ สระเอะ สระอือ สระโอะ สระเออะ
- ๑๐. สระเออ สระอา สระแอะ สระเอีย สระเอือ จัดเป็นสระคงรูปทุกเสียง

แบบทดสอบ

บทที่

๒

เขียน ○ ล้อมรอบตัวอักษร ก., ข., ค., ง. หน้าคำตอบที่ถูกต้อง

๑. ข้อใดคือตัวสะกด
 - ก. พยัญชนะตัวแรกของคำ
 - ข. พยัญชนะตัวที่ ๒ ของคำ
 - ค. พยัญชนะเสียงสุดท้ายของคำ
 - ง. พยัญชนะตัวสุดท้ายของคำที่มี กำกับ
๒. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับตัวสะกด
 - ก. ตัวสะกด เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “พยัญชนะท้ายพยางค์”
 - ข. ตัวสะกด มีทั้งหมด ๘ มาตรา หรือ ๘ แม่ หรือ ๘ ตัว
 - ค. ตัวสะกด ๔ มาตราเท่านั้นที่มีพยัญชนะใช้สะกดเพียง ๑ ตัว
 - ง. มาตรา แม่กด เป็นมาตราเดียวที่มีพยัญชนะที่ใช้สะกดมากที่สุด
๓. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง

ก. ิ ี ึ เป็นสระคงรูป	ข. เ- แ- ู เป็นสระคงรูป
ค. เ-อ แ-ะ ะ เป็นสระเปลี่ยนรูป	ง. เ-าะ เ-อะ เ-ียะ เป็นสระลดรูป
๔. ข้อใดมีคำที่ประสมกับสระคงรูปทุกคำ
 - ก. นักเรียนนำขยะแห้งมาขาย
 - ข. เด็ก ๆ ร่วมกันทำประโยชน์
 - ค. เธอเข้าใจไข่มุขที่คุณครูบอก
 - ง. คุณครูชวนนักเรียนประกวดคำขวัญ
๕. ข้อใดมีคำที่ประสมกับสระเปลี่ยนรูป
 - ก. ซามายักยอกเงินส่วนรวม
 - ข. ทุกคนเตรียมอุปกรณ์การเรียน
 - ค. ที่ศูนย์การค้ามีร้านขายของมากมาย
 - ง. ซามารู้สึกกระวนกระวายใจตลอดเวลา